

stepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo, kad je na osnovi utvrdjenog činjeničnog stanja u prvostepenom postupku ocijenio zahtjev tužbe neosnovanim i odbio ga.

V.V.

Bilješka.- U drugostepenoj presudi se navodi da je naša zemlja potpisala Konvenciju o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom (CMR), a propustila istaknuti da je tu konvenciju naša zemlja i ratificirala i da je objavljena u Službenom listu FNRJ, broj 11/58. Ova primjedba je nužna stoga što je u članu 216 Ustava SFRJ i analognim odredbama propisano da su sudovi dužni da neposredno primjenjuju ratificirane međunarodne ugovore, koji su objavljeni.

Inače analogno rješenje sadržano u st.4, čl. 17. CMR recipira i naš novi Zakon o ugovorima o prijevozu u cestovnom prometu (toč.4, čl.94), koji je na snazi od 1.VI 1974. i primjenjuje se u judikaturi (odluka VPS u Zagrebu, Sl-1338/75 od 2.IX 1975).

V.V.

VISI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III-Sl-1246/75-2
od 27.VIII 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, mr Zvonimir Aržek

Privilegij na brodu - Primjena prava za red prvenstva privilegiranih tražbina - Za red prvenstva privilegiranih tražbina primjenjuje se pravo zastave broda

Spor se vodi medju strankama o razdiobi kupovnine preostale nakon prodaje broda panamske zastave.

Sporno je medju strankama da li se pri razdiobi utrška postignutom prodajom stranog broda, a u pogledu prava prvenstvene naplate privilegiranih tražbina ima primijeniti pravo zastave broda, ili pravo suda koji provodi izvršni postupak.

Prvostepeni sud, rješavajući spor pobijanom presudom, presudio je da se iz postignutog utrška prodajom m/b "Indian Ocean", a koji je preostao nakon isplate

tražbina iz čl.9, toč.1 i 2 Uredbe o stvarnim pravima na brodu i pomorskim privilegijama, preostali iznos ima isplatiti tužitelju na djelomičnu isplatu tražbine od USA \$ 86.316.- spp, dok se tuženi odbijaju sa svojim prijavljenim tražbinama, te su tuženi dužni naknaditi tužitelju parnični trošak od din. 1.861,25. Sud smatra da se kod ocjene prvenstva istaknutih tražbina na brod panamske zastave ima primijeniti propis čl.1507 Trgovačkog zakona republike Paname, tj. zakon zastave broda, ovo iz razloga jer se radi o sporu medju strankama koje su stranci i istodobno vjerovnici jednog te istog inozemnog dužnika. Kreditori i vjerovnici broda znali su i morali znati da će se na njihova potraživanja prema brodu, ako nisu drukčije ugovorili, primijeniti pravo zastave broda, tj. u predmetnom slučaju Trgovački zakon republike Paname. U smislu odredaba čl.1507 Trgovačkog zakona hipotekarna tražbina tužitelja namiruje se prije tražbina tuženih, pa je stoga valjalo priznati tužitelju pravo naplate njegovog hipotekarnog potraživanja ispred potraživanja tuženih.

Tuženi žalbom pobijaju presudu zbog nedovoljno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja, te pogrešne primjene materijalnog prava i predlažu da se pobijana presuda preinači i tužitelj odbije sa zahtjevom, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Žalitelj smatra da ne postoji izražena volja ugovornih stranaka o primjeni prava u slučaju prinudne prodaje broda i ocjene prvenstva pojedinih tražbina. Smatra da se sporno pitanje ima riješiti po pravnim pravilima Uredbe o izvršenju i osiguranju na brodu, odnosno prema pravilima bivšeg Zakona o izvršenju i Uredbe o stvarnim pravima na brodu i o pomorskim privilegijama. Kad se radi o sukobu zakona ima se primijeniti zakon suda (lex fori) ili mora postojati zakonski propis ili pravno pravilo koje upućuje na strano pravo. Iz ugovora o kupoprodaji nije se mogla izvesti volja stranaka o primjeni nekog prava, te je zaključivanje presude u pogledu volje stranaka o primjeni prava zastave broda pogrešno, tim prije što je dobava robe izvršena u Italiji. Pošto ne postoje kolizione norme koje bi rješavale predmetni slučaj, sud je bio dužan da primjeni domaće pravo a ne panamsko. Ističe da se u nizu presuda inczemnih sudova primjenjuje zakon suda, a iznimno zakon zastave broda. Naše pravo nema propisa za slučaj rangiranja hipoteke i privilegija, pa smatra da je sud vezan na primjenu zakona suda po komu se tražbine

tuženih namiruju ispred hipoteke. Osim toga smatra da javni poredak zahtijeva primjenu zakona suda, a ne zakona zastave broda.

U odgovoru na žalbu tužitelj pobija navode i prijedloge žalbe i predlaže da se žalba tuženih odbije, a presuda potvrdi u cjelosti, te da se tužitelju dosude troškovi odgovora na žalbu.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud, rješavajući spor, utvrdio je činjenice odlučne za pravilno rješenje spora, pa je na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja donio presudu koju je jasno i iscrpno obrazložio.

Tako utvrđeno činjenično stanje i obrazloženje pobijane presude ovaj sud u cjelosti prihvaća.

Ne može se prihvatiti stajalište žalbe da bi se na sporno pitanje prava prvenstva namirenja privilegiranih tražbina imalo primijeniti pravo suda (lex fori), tj. uredba sa zakonskom snagom o stvarnim pravima na brodu i na pomorskim privilegijima, a ne pravo zastave broda, kako to uzima pobijana presuda. Prema načelima o sukobu zakona izraženim u našem pozitivnom pomorskom zakonodavstvu (čl. 130 i slijedeći ZUIPB) domaće pravo primjenjuje se u prvom redu ako su obje stranke fizičke ili pravne osobe s prebivalištem i sjedištem u Jugoslaviji, ili ako su stranke ugovorile primjenu našeg prava.

O mjerodavnom pravu za odnose s međunarodnim obilježjem, ako ne postoji pozitivni propis o primjeni prava, a stranke nemaju sjedište ili prebivalište u Jugoslaviji, te kad se radi o pravima na brodu, po nahođenju ovog suda u slučaju spora u prvom redu primijenit će se pravo zastave broda. Pravo zastave broda je u najbližoj vezi s odnosima kad se radi o stvarnim pravima na brodu, pa je stoga prvostepeni sud pravilno postupio kad je za rješavanje spora među strankama koje privilegirano potraživanje od spornih ima prvenstvo, primijenio odredbe Zakona zastave broda, tj. čl. 1507 Trgovačkog zakona republike Paname.

V.V.